

Трихліб Володимир Іванович¹, Боклан Юлія Олександрівна²,
Грушкевич Валентина Володимирівна²,
Третяков Віктор Валерійович², Марущенко Катерина Юріївна²,
Ткачук Степан Іванович³, Савчук Сергій Олександрович¹,
Золіна Світлана Валеріївна¹

УСКЛАДНЕНИЙ ПЕРЕБІГ ГОСТРИХ РЕСПІРАТОРНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

¹Українська військово-медична академія, м. Київ, Україна,
²Національний військово-медичний клінічний центр «Головний
військовий клінічний госпіталь», м. Київ, Україна,
³Центральний військово-медичний клінічний центр Західного
Регіону, м. Львів, Україна

*Trykhlіb Volodymyr Ivanovich¹, Boklan Yulia Olexandrivna²,
Hrushkevych Valentyna Volodymyrivna²,
Tretiakov Viktor Valeriovich², Marushchenko Kateryna Yuriivna²,
Tkachuk Stepan Ivanovich³, Savchuk Sergii Olexandrovich¹,
Zolina Svitlana Valeriiivna¹*

COMPLICATIONS OF ACUTE RESPIRATORY INFECTIONS AMONG MILITARIES

¹Ukrainian Military Medical Academy, Kyiv, Ukraine,
²National Military-Medical Clinical Center «Main Military Clinical
Hospital», Kyiv, Ukraine,
³Main Military Medical Clinical Centre of West region,
Lviv, Ukraine

E-mail: tryhleb_2005@volicable.com; Trykhlіb V. I.

Актуальність. Інфекційні захворювання органів системи дихання і досі залишаються актуальними для військовослужбовців. Зростання захворюваності на ці інфекції може бути обумовлене з одного боку рядом внутрішніх причин, які існують в організованих колективах, а з іншого боку за рахунок зовнішніх впливів – від контакту з цивільним

населенням в місцях дислокації частин, після прибуття нового поповнення, при застосуванні біотерористичних засобів, тобто при занесенні інфекції ззовні. При гострих респіраторних захворюваннях (ГРЗ) реєструються різноманітні ускладнення з ураженням різних органів. Ускладнений перебіг, як правило, обумовлений приєднанням вторинної бактеріальної інфекції, проте може спричинитися й безпосередньо вірусами. Серед ускладнень можуть розвинути наступні: синусити, пневмонії, міокардити, ларингіти, реактивні (токсичні) гепатити, бронхіт, менінгізм, інфекційно-токсичний шок або енцефалопатія, менінгоенцефаліти, артрити та ін. Розвитку ускладнень сприяє наявність вторинного (екологічного) імунодефіциту, який розвивається після перенесених гострих респіраторних захворюваннях та інших вірусних захворюваннях, на фоні впливу екзо- та ендегенних факторів.

Мета роботи. З урахуванням того, що серед військовослужбовців реєструється високий рівень захворюваності на гострі респіраторні захворювання, які в подальшому ускладнюються пневмонією, метою нашої роботи було провести аналіз захворюваності серед цивільного населення на ці інфекції по областях України та встановити зв'язок розвитку ускладнених форм при ГРЗ у військовослужбовців із місцем їх проживання перед призовом.

Матеріали та методи. Проаналізовані дані історій хвороб хворих, які лікувались у військових госпіталях. Статистична обробка даних проводилась за допомогою пакету Statistica 10 корпорації Stat Soft.

Результати дослідження. Із 1993р. спостерігається зростання рівня захворюваності на ГРЗ серед військовослужбовців строкової служби з 187,82 ‰ до 1221,78 ‰ у 2014 р., при чому періодично (з частотою раз у 5-6 років) на тлі поступового зростання захворювання спостерігаються найбільші піки

захворюваності: у 1997р – до 323,6 ‰, 2003р. – до 553,3 ‰, у 2009 р. – до 795,4 ‰, у 2014р. – до 1221,78 ‰.

В 2000 р. у військовослужбовців строкової служби у віці 18 - 22 років, які лікувались у клініці інфекційних захворювань ГВМКЦ «ГВКГ», при гострих респіраторних захворюваннях синусити розвинулися у 12,50 % хворих, пневмонія – у 2,50 %, міокардіодистрофія – у 1,25 %; у той же час у 2009 р. синусити розвинулися вже у 16,60 % хворих, пневмонія – у 5,70 %, кардіоміопатія - у 8,9%.

За даними 255 історій хвороб, у хворих на ГРЗ, які лікувались у епідсезон 2015 року, розвинулись наступні ускладнення: риносинусит – у 29,02 % осіб, міокардит – у 3,14 %, токсична нефропатія – у 2,35 %, отит – 1,96 %, у 2,35 % був супутній гострий тонзиліт. У цей період найбільша група пролікованих хворих з ГРЗ була з Київської області – 98 (38,43 %) осіб, Сумської області – 20 (7,80 %) осіб, Житомирської області – 17 (6,70 %), з інших областей частка хворих була від 1 (0,39 %) до 14 (5,49 %) хворих. У хворих із Київської області розвинулись наступні ускладнення: риносинусит – у 32 (32,65 %) хворих, міокардит – у 4 (4,08 %) осіб, токсична нефропатія – у 2 (2,04 %), супутній гострий тонзиліт – у 2 (2,04 %) хворих.

У епідсезон 2016 року (із січня по травень) у інфекційному відділенні лікувалось 339 хворих з приводу ГРЗ та 52 із позагоспітальною пневмонією. З числа госпіталізованих до інфекційного відділення у ГВМКЦ «ГВКГ» у епідсезон 2016 року 27,50 % проживали до призову у Чернігівській області, 20,00 % – у Київській, 15,00 % – у Черкаській, 7,50 % – у Сумській, Харківській, Житомирській, 7,00 % – у Вінницькій, 5,00 % – у Дніпропетровській, 1,50 % – у Львівській, 1,50 % – у Волинській. З анонімного опитування встановлено, що до призову з числа хворих на ГРЗ 62,10 % хворіли на рік один раз, 28,00 % – 2 рази, 9,50 % – більше 2-х разів, з них 89,00 % осіб палять. Також 23,50 % осіб відмічають, що їх часто до призову

турбували болі в горлі, а 22,50 % відмічали факт перенесеної пневмонії в анамнезі. Військовослужбовці, які проживали у Київській області, хворіли на ГРЗ: один раз – 62,50 %, два рази – 25,00 %, більше 2-х разів – 12,50 %; у Чернігівській – 91,00 %, 4,50%, 4,50%, відповідно; у Черкаській – 80,00 %, 12,00 %, 8,00 %.

У 70 (20,65 %) перебіг ускладнився риносинуситом, у 4 (1,18 %) – міокардитом, у 1 (0,29 %) – отитом, у 4 (1,18 %) був супутній гострий тонзиліт. Крім цих хворих, у відділенні лікувалось також 52 хворих з негоспітальною пневмонією (6,5 частка від хворих з ГРЗ). За тижнями цього року, більше всього хворих із ГРЗ, в тому числі ускладненого риносинуситом та пневмонією, надійшло на лікування з 2 по 6 тижднів. В цей період відсоток хворих з негоспітальною пневмонією та ГРЗ, ускладненого риносинуситом, складав: 10,70 %; 16,98 % (2 тижднів), 11,10 %; 25,40 % (3 тижднів), 16,70 %; 11,10 % (4 тижднів), 18,75 %; 21,88 % (5 тижднів), 8,80 %; 11,76 % (6 тижднів). Більше всього з пневмонією та риносинуситом лікувалось хворих, які проживали у Київській та Чернігівській областях.

Висновки. За останні роки спостерігається зростання кількості хворих на ГРЗ серед військовослужбовців строкової служби, також і ускладнених форм на синусити. У НВМКЦ «ГВКГ» за останні роки переважно лікувались військовослужбовці, які до призову проживали у Київській та Чернігівській областях. Фактори, які сприяють найвищому рівню захворюваності серед дорослого населення у м. Києві, Чернігівській, Чернівецькій, Полтавській, Львівській, Луганській, Дніпропетровській, Запорізькій, Волинській, Вінницькій областях, також ймовірно мають вплив і на збільшення формування прошарку осіб із вторинним імунодефіцитом (за даними НВМКЦ «ГВКГ», більше всього в Київській та Чернігівській областях), що сприяє зростанню

рівня захворюваності та більш ускладненого перебігу ГРЗ. Це слід враховувати при плануванні профілактичних заходів.